

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 14. De blasphemia laudi Dei contraria,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

conferendus consequenter in horarum recitatione dispensare: quoniam hæc sunt duo privilegia distincta, circa duas distinctas leges imponentes duas distinctas obligationes: neque eo ipso, quod quis soluitur ab vna lege, aut ab vno vinculo, soluitur ab altero; quoniam plus est solui alicuiquam ad duabus legibus & duobus vinculis: quam solui ab vna lege & vno vinculo. Quare taliter dispensatus debet dare operam & diligentiam adhibere ad quamprimum discendam rationem horas canonicas recitandi, iuxta obligationem quam ad id habet: nisi adhuc à Summo Pontifice obtineat dispensationem in lege illam imponente.

193. Quartum est, de quo Nauar. in eodem cap. 11. num. 32. & 33. Beneficiarios ratione tantum beneficii sui obligatos ad recitationem horarum canonicarum, non liberari ea obligatione quod studeant constituto Vicario qui eidem beneficio deseruiat: aut quod peregrinationem suscipiant ad sancta loca, constituto similiter Vicario. Tum quia ista est communis sententia, vt post eundem Nauar. notat etiam Azor in citato cap. 13. quæst. 13. & 14. Tum quia onus recitandi horas canonicas personale esse, seu ad quod electa sit persona industriæ, satis indicare videntur verba sub initium Clemens. 1. De celebr. Missarum, quibus dicitur, de iis quibus incumbit onus de quo agimus: dum offerre Deo sacrificium laudis, fructum laborum suorum, in puritate conscientie & animi deuotione deberent horas canonicas dicere seu psallere, &c. Beneficiarij ergo, quibus id ipsum onus imponitur, debent illud per se ipsos sustinere. Eandem doctrinam habet Suarez in citato cap. 26. num. 12. Quod si opponas à nonnullis contrarium teneri, & in disputatione posse defendi: respondet Nauar. non ideo tamen illud esse consulendum: cum ei communis praxis repugnet, bonæ rationi innixa.

194. Quintum est, multa esse, quæ in nobis promouere debeant studium rite & cum debita pietate recitandi horas canonicas. Ac primum, quod authorem habeant Spiritum sanctum, cuius afflatus (2. Petri 1. in fine) locuti sunt Sancti Dei homines: ex quorum Sanctorum tam veteris quam noui Testamenti dictis, illæ desumptæ sunt; adeo vt verba earum sacra proferre, sit loqui sermone factorum vatum, Apostolorum, Angelorum, ac etiam Dei ipsius.

Secundo, quod consentent verbis sine erroris periculo explicantibus: tum quæ spectant ad fidei nostræ sublimissimam, Sanctissimam Trinitatis, & Incarnationis Dominicæ mysteria: tum quæ ad rectam morum informationem, æternæque salutis consecutionem: tum quæ ad actus quos erga Deum exercere debemus: adorationis, laudationis, obsecrationis, gratiarum actionis, oblationis, cum eo ordine & decoro, quod necesse est nos cum infinita illa maiestate agentes, seruare; vt acceptum sit ei nostrum obsequium, ac petitiones nostras exaudiat. Nam cum nos tanquam rustici non assueti moribus aulæ cœlestis, quid oremus sicut oportet nesciamus; factum est infinita Dei bonitate & misericordia erga nos, vt haberemus precationum formulas dictatas à Spiritu sancto, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei; ex priori ad Corinth. cap. 2. & ideo optime nouit; quid & quomodo proponendum sit Deo, vt flecti possit. Ex qua dictatione, non autem ex doctrina recitantis, pendet vis ipsarum precationum: quia scilicet Deus in eis suum quodammodo stylum agnoscit, ad illumque afficitur: sicut faceret Princeps ad libellum supplicem eleganter & apposite conscriptum, sibi à rustico oblatum.

Tertio, quod in istiusmodi recitatione fungamur munere oratoris & legati ab Ecclesia constituti, vt communem causam agamus apud Deum; non solum hominum, sed quodammodo etiam rerum ratione carentium, apud infinitam Dei maiestatem, perennem earum fontem: vt cum illa per se gratias ei agere nequeant, agant per nos quibus seruiunt. Fungimur autem coram tota cœlesti curia iuxta illud Psal. 137. In conspectu Angelorum psallam tibi Deus meus.] ideoque nunc induendo personam totius Ecclesiæ, nunc Angelis, nunc sancti alicuius viri, interdum etiam Dei iuxta verborum quæ recitantur sensum. Quanta igitur est diuinæ erga nos misericordie dignatio,

vt non abnuat nos pro huius mundi salute imploranda admittere ad suum colloquium, & suarum laudum celebrationem. Quod à nobis quanti faciendum sit argumeto est: quod vel ab ipsa beata Virgine, sancta Ecclesia quid simile loco magni beneficii precetur dicendo: Dignare me laudare te virgo sacra.

Quarto, quod in cap. Dolentes, De celebrat. Missarum distincte nobis in virtute sanctæ obedientiæ præcipitur vt diuinum officium nocturnum pariter & diurnum, quantum Deus dederit studiose recitemus pariter & deuote. Postremo, quod male in debiteque recitans horas canonicas, Deum fraudet debita gloria, Sanctos voluptate, & detentos in purgatorio priuet leuamento, & seipsum merito, donisque cœlestibus: nec tales preces impetrent à diuina maiestate publicis necessitatibus remedium: sicque sit vt Ecclesia non assequatur illud propter quod Ecclesiastici sunt in ea constituti: nempe vt gratias Deo referant de perpetuis beneficiis quæ quotidie toti cœtui fidelium confert, illiusque in hos iram propter peccata accensam, precibus mitiget.

In quem finem certos habent reditus ad sustentandam vitam: vt scilicet ab omni alia cura expediti toto animo, atque viribus totis manibus sibi demandatum exequantur. In quo qui segnes sunt, præter iniquitatem quam exercent capiendo stipendium, pro exhibitione obsequij, quod infideliter & sine fructu præstant: Deum quem populo deberent conciliare, prouocant ad indignationem. Illa enim verba quæ Dominus Matth. 15. ex Isaiâ citat, sunt indignantis. Populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est à me. Itemque illa Amos 5. Aufer à me tumultum carminum tuorum, & cantus lyre tuæ non audiam. In memoriam igitur sæpe reuocandum est illud Ieremiæ cap. 48. Maledictus qui facit opus Dei fraudulenter.] Et certe cum fideles tanquam Ecclesiæ Catholice membra, ordinarie optent eiusdem Ecclesiæ precibus & meritis adiuuari: valde nequiter illi agunt, qui in tanta ac tam multiplici illorum calamitate & afflictione, preces quas Ecclesia ipsa pro iisdem membris suis fundendas iungit, reddunt infructuosas & diuinæ iræ prouocatiuas. Meminisse quoque oportet, quod male recitantes offendant cœlestem Ierusalem, quæ est mater nostra: dum tam male exequantur in terris, eum qui ad ipsius imitationem institutus est cultus exhibendus Deo: cui millia millium ministrant, & decies centies centena millia assistunt, Daniel 7. cum magna illa turba, quam dinumerare nemo potest ex omnibus gentibus & tribus stantes ante thronum ex Apoc. cap. 7.

CAPVT XIV.

De blasphemia laudi Dei contraria.

S V M M A R I V M.

- 195 Quid sit blasphemia, tum vniuersæ, tum particulariter sumpta: quæ uariatione specialiter sumpta comprehendat prolatam in Sanctos, & de prauo affectu ex quo prouenit.
- 196 Quinque diuisiones blasphemie.
- 197 Blasphemia peccatum est suo genere mortale, à quo excusatur inconsideratio.
- 198 An paruitas materiae similiter excuset.
- 199 Blasphemia peccatum suo genere mortale grauissimum.
- 200 Quædam notanda quæ à Confessorio possunt Penitenti inculcari, de blasphemia se accusanti.
- 201 Ratio consistendi peccato blasphemiae.
- 202 Quæ poenæ contra blasphemos constitutæ sint iure canonico, & quæ civili: quodque tam in hac quam in futura uita puniantur.
- 203 De maledictione creaturarum, quando sit peccatum mortale, & quando solummodo veniale.

DE blasphemia in iure canonico habetur cap. secundum De maledicis. Quæ generaliter ad eam pertinent D. Thomas persequitur 2. 2. quæst. 13. & cum eo, tum interpretes ipsius tum etiã Summularij in verbo blasphemia, ac plerique alij, inter quos

sunt Couarr. ad cap. Quamuis pactum 1. part. §. 7. num. 8. & sequentibus, ac Nauarrus in Enchir. cap. 12. num. 81. aliquotque sequentibus. Sunt etiam, *præterrecentiores ceteros*, Azor in 1. part. Moral. Instr. lib. 9. cap. 28. ac Suarez De religione tract. 3. lib. 1. cap. 4. & sequentibus. Thomas Sanchez in opere morali lib. 2. cap. 32. Illa autem complectemur quatuor harum questionum explanatione. Quid sit blasphemia, Quotplex sit. Quale peccatum sit, & Quæ sint blasphemantis pœnæ.

QVÆSTIO I.

Quid sit blasphemia.

195. **V**niuersæ sumpta blasphemia nihil est aliud, quam derogatio alicuius bonitatis excellentis. Quæ ratione comprehendit non modo conuictum iactatum in Deum: sed etiam maledictionem in homines & alias creaturas. De qua D. Thomas agit 2. 2. q. 76. & post eum Summularij in verbo. Maledictio. Sed hic particulariter sinitur tantum pro maledictione in Deum, aut in Sanctos, vel res factas prout ordinantur ad Deum: potestque definiti maledictio irreligiosa, id est, quæ fit in contumeliam Dei, & ex cordis affectu prauo; nimirum contrario illi affectui pio, quo fides in Deum fouetur. Quæ quidem definitio iudicanda est propterea ad blasphemiam in Sanctos, & res factas extendi: quod hæc (sicut & ei contraria laus Sanctorum, & rerum sacrarum) feratur, redundetve in Deum ipsum, prout satis late, *idque Scholasticæ*, tractat Suarez in citato lib. 1. cap. 5. Tradens in num. 10. tres modos quibus potest in Sanctos contumelia proferri sufficienter ad participandam malitiam blasphemie. Primus est, cum proferitur intendendo expresse honori Dei detrudere in Sancto suo. Secundus, cum proferitur cogitando de Sancto, tanquam Dei amico vel ministro ipsius, vel coniuncto illi aliquo alio simili vinculo. Tertius, cogitando de Sanctis, non quidem habito expresse respectu ad Deum: sed tantum cogitando de excellentia sanctitatis illorum: in qua cum fundetur respectus ad Deum, à quo habent prærogatiuam sanctitatis; fit vt cum in eos, tanquam tales contumelia profertur, censeatur indirecte proferri in Deum, & ideo blasphemie peccatum committi. Quod maiore ratione, censendum est contingere duobus præcedentibus modis.

Aduerte autem prauum illum cordis affectum, cuius meminimus, contingere nõ tantum cum quis directe intendit maledicendo derogare excellentie diuinæ: siue de Deo aliquid negando, quod ei conueniat: siue affirmando quod ei non conueniat; siue quod pertinet ad propria excellentiam ipsius, tribuendo alteri: sed etiam cum indirecte, nempe cum quis ea quæ diuinæ excellentie derogatoria sunt, dicit cum iis circumstantiis, eoque modo: vt diuinæ maiestatis & gloriæ cõtemptum indicet. Id quod tangit Gregor. à Valen. 2. 2. *disput. 1. quæst. 13. puncto 1. notab. 2.* Pro eoque facit quod in cap. 2. De maledicis, absolute dicatur blasphemiam proferri, quando lingua contra Deum & Sanctos relaxatur. Facit & quod talia verba contineant irreligiositatis malitiam contra Deum; quæ consistens in verbis pertinet ad blasphemiam oppositam laudi Dei: quæ ei religiosus cultus ore defertur. Eodem possumus referri, quæ Suarez disputat in citato cap. 4. num. 6. & sequentibus.

QVÆSTIO II.

Quotplex sit blasphemia.

196. **Q**uinq̄ dantur blasphemie diuisiones. Prima est, in interiori tantum: seu quæ aliquis sola mente affectu aliquid contra Deum: & in exteriori tantum: quæ licet quis secus mente sentiat, voce tamen vel scripto profert aliquid contra Deum: ac in eam quæ utroque modo fit. Aduerte autem, quod blasphemia dicitur in verbo consistere, sicut ei opposita Dei laus) *de qua in Esai. 33. Semper laus eius in ore meo*) ita intelligendum esse de verbo prolato, vt ad scriptum quoque extendatur, prout satis intelligitur ex illis verbis 2. Paralip. 32. Epistolæ quoque scripsit

(de Sennacherib rege Assyriorum loquitur) plenas blasphemie in Dominum Deum Israel: & locutus est aduersum eum.] De qua re Suarez in præcedenti num. 3. & duobus sequen.

Secunda diuisio est, in eam quæ fit per modum enuntiantis: vt illa Caim Genes. 4. Maior est iniquitas mea quam vt veniam merear] & illa dicentium Exodi 32. Isti sunt dii tui Israel, qui eduxerunt te de terra Ægypti.] Itemque illa negantium Dei prouidentiam Iob 22. Nubes latibulum eius, nec nostra considerat.] Deinde in eam quæ fit per modum detestantis, vt illa Marci 2. Quis potest dimittere peccata nisi solus Deus? & illa Matth. 26. Blasphemauit. Præterea in eam, quæ fit per modum irridentis, vt illa Matth. 27. Vah qui destruis templum Dei, &c, Postremo in eam quæ fit per modum dubitantis: vt cum Psalm. 77. male Iudæi loquuti sunt de Deo dicentes, Nunquid poterit Deus parare mensam in deserto?]

Tertia diuisio est, in expressam, quæ nimirum expresse de Deo malum affirmatur vel bonum negatur; vt quando dicitur esse causa peccati, vel acceptor esse personarum, vel iniustus: & in tacitam, quæ non quidem expresse malum affirmatur de Deo; tamen implicite Deo malum tribuitur, vt cum Caluianiani dicunt corpus Christi non esse in pluribus locis: implicite enim, & consequenter dicunt, legibus naturæ limitatam esse Dei potentiam. Item cum Vbiquetarij dicunt corpus Christi esse vbique: dicunt enim implicite & consequenter, non esse creaturam. Ad quem blasphemie modum reduci possunt illa nonnullorum impiorum militum. In despectum Dei. Renego Deum: quibus implicite significatur Deus impotens & contemptibilis.

Quarta est, in simplicem & in coniunctam cum hæresi: illa est, quæ nec formaliter nec virtute continet falsitatem contra fidei veritatem: vt illa In despectum Dei, quæ tantum significatur voluntas facienti aliquid etiam displicere Deo. Coniuncta vero cum hæresi est, quæ falsitatem contra fidem formaliter, aut virtute continet: affirmando scilicet, aut negando aliquid de Deo contra id quod fides de eo docet: aut tribuendo creaturæ aliquid, quod fides docet conuenire soli Deo: aut an ei conueniat, dubitationem offendendo: vt si dicat quis, estne Deus iustus tot malis me affligens: De qua diuisione plura Suarez in eodem cap. 5. num. 7. & 8.

Quinta est, in eam quæ falsum continet, seu quæ quis tribuit Deo quod Deo non conuenit: cuius exempla habentur ex antedictis: & in eam quæ continet quidem verbum sed per modum contumelie: cuiusmodi fuit illa paganorum: Egregius Deus Christianorum natus ex paupere muliere, & in cruce mortuus: & illa Iuliani Apostata, Vicisti Galilæe. Cuius generis etiam censeferi possunt illæ, quæ in ore multorum versantur Per corpus Dei: Per sanguinem Dei: Per caput Dei: Per venter Dei: & aliz id genus: si quidem proferantur per contumeliam, contemptum ve diuinæ maiestatis: quasi Deus talia habens (prout habet Verbum Dei caro factum) despicibilis sit: alioqui enim non blasphemiarum, sed, sicut notat Caietanus & Armilla in verbo blasphemia, & Nauar. in Enchir. cap. 12. nu. 85. iuramentorum tantum, aut peritiorum rationem habet. Ratio est, quod post verbum carnem factum, nihil per eas Deo attribuitur, quod illi non conueniat: nisi ad naturam diuinam talia præcise referrentur: quæ ratione continerent blasphemiam coniunctam cum hæresi Anthropomorphitarum: aut nisi ad eas partes descenderetur, quas nominare puderet: quia non nisi irreligiose, & cum Christi contemptu, vsurpari possunt iurando. De qua re quid Suarez sentiat, videri potest apud ipsum in seq. cap. 6. num. 11.

QVÆSTIO III.

Quale peccatum sit blasphemia.

197. **O**mniū consensu, vt in memorato cap. 6. num. 1. Suarez attingit, blasphemia in Deum vel Sanctos, resque sacras semper est peccatum mortale: vt pote quo grauis iniuria Deo ipsi aperte infertur: ponendo nimirum vel errorem in diuino intellectu, vel malitiam in diuina voluntate,

vel na-

vel naturalem defectum in diuina essentia. Atramen ob inconsiderationem, etiamsi natam ex causa iniusta aut ex occupatione circa aliquid illicitum, prout tangit Nauar. in citato cap. 12. n. 84. non est plusquam veniale: sicut de periurio non nullisq; aliis iam alias monuitur: quia tunc deficit iudicij ac libertatis plenitudo, necessaria ad mortale.

Vbi aduerte ex D. Thoma in cit. art. 2. ad 3. talem inconsiderationem in hoc consistere, quod quis non aduertat illud quod dicit, blasphemum esse. Quod potest duobus modis contingere, vt Suarez loco citato bene notat. Prior est, cum quis ex subita passione prius protulit verbum, quam aduertit ad eius significationem, secundum quam continet blasphemiam. Quo casu blasphemiam non profert voluntarie, & formaliter: sed solum materialiter: id eo quod excusatur à culpa, saltem graui. Posterior est, quo blasphemare contingit ex praua consuetudine: quæ quâuis nullatenus excuset si voluntaria sit: tamen si in actu ipso tollat reuera aduertentiam rationis, à mortali excusatur: perinde ac si passione pleni rationis usum impediens perturbatus, talia verba, pferret. Quod si quis blasphemiam profert ad eam aduertat, considerata significatione verborum, peccat mortaliter: etiamsi ex subito iræ motu illa proferat: perinde ac si qui ex eodem motu occidit scidentem prope se, aduertens quod sit homo, quem occidit. Id quod D. Thomas quoque expressit.

198. An autem ob paruitatem materiæ eadem excusatio cõtingat, Dominicus Bannes ad citatum artic. 2. recte declarare videtur, inquiring: Blasphemiam in Deum aut in Sanctos & in res sacras, quatenus ea participes sunt diuinæ sanctitatis; nunquam esse peccatum veniale ratione materiæ, cum sit grauius periurio (cui nihil tale vnquam contingere superius num. 79. ostendimus) blasphemiam vero in Sanctos vt homines sunt, censendam esse venialem ex materiæ leuitate: quia cum sanctitas in ordine ad Sanctos sit respectato: habeat se tantummodo per accidens, de contumelia facta Sanctis sub ea ratione, iudicandum est perinde ac de facta hominibus non sanctis.

199. Iam vero blasphemiam peccatum esse mortale grauiusimum, patet ex sacris literis, præsertim ex Leuitico cap. 24. & ex Isaia cap. 37. & ex 4. Regum cap. 19. per seueritatem pænæ qua punitur. Imo peccatum esse maximum D. Thomas contendit 2. 2. quæst. 13. art. 3. Quod qua ratione accipiendum sit, explicat ibidem Dominicus Bannes, tractatque Suarez in citato cap. 6. num. 7. & aliquot sequentibus plenius pro scholastico instituto. Sed ad nostrum sufficiet, monere quod licet possit dici peccatum grauius cæteris, non tamen absolute: quia excipienda sunt peccata contra fidem, vt hæresis; & contra spem, vt desperatio; ac contra charitatem, vt odium Dei. Nam quo excellentiores sunt virtutes, eo peccata contra illas commissa, deteriora sunt genere suo. Virtutes autem Theologicæ, quales sunt fides, spes, & charitas, sunt præstantiores moralibus: de quarum numero est religio, contra quam peccatur blasphemando. Non erit vero abs re quædam notare inculcanda pœnitenti ad deterrendum ipsum à tanto scelere.

200. Primum est, blasphemum posse eo nomine hæretico peiorem censer, quod ipse ea quæ scit & credit esse mala, ac Deo indigna, ipsi attribuat ex peruerso in eum affectu. Hæreticus vero non nisi ea quæ errans credit, Deo attribuat. Item esse peiorem homicida: vt D. Thomas ibid. ad 1. ex eo probat; quod blasphemus intendat inferre nocuumentum honori diuino, qui præponderat cuiusq; bono proximi. Itemq; peiorem esse periuro, vt D. ipse Thomas adhuc ibidem, ad 2. probat, quia qui peierat non dicit aut sentiat aliquid falsum de Deo, sicut blasphemus, sed solum adhibet Deum in testem falsitatis, non quasi existimans ipsum esse testem falsum: sed quasi sperans quod non sit de veritate rei de qua agitur, testificaturus per aliquod euidentis signum. Quibus accedit ad eiusdem sceleris grauitatem indicandam, quod ex cap. 12. Matth. Spiritus blasphemix irremissibilis sit; non quod blasphemia absolute remitti non possit; sed quod pauci ex ea perducantur ad contritum & humiliatum; sine quo non remittitur. Vide D. Thomam & ipsius interpretes in seq. quæst. 14. art. 3.

Secundum est, blasphemiam ipsam in praxi, multorum aliorum peccatorum malitiam habere coniunctam; & præsertim eorum quorum iam meminimus: puta infidelitatis, cum blasphemus credit verum esse quod falso tribuit Deo: & desperationis ac odii Dei, cum ex eis erumpit quis in verba blasphemia. Itemque periurij: vt cum istud per exaggerationem redundat in blasphemiam, vt cum dicitur alteri: Iuro tibi id tam verum esse quam verum est Deum existere.

Tertium notandum, ac pœnitenti inculcandum, est: blasphemare proprium esse dæmonum, & cæterorum damnatorum in inferno: sicut Sanctorum est laudare Deum in celo: ita vt blasphemia, & laus Dei merito censeantur in terris discernere inter filios Dei, & filios diaboli. Supra quam dici potest abominabilis est blasphemia in ore hominis Christiani: cuius audiendæ Iudæi tam impatientes fuerunt, vt si non possent eam impedire, in derestationem vestimenta sua lacerarent, aut seque suas obturarent vt patet ex 4. Regum cap. 19. ex cap. 37. Isaia, ex cap. 26. D. Matth. & cap. 14. Actorum: eamque tam graue scelus esse Nabuchodonosor rex Ethnicus existimauit, vt decreto sanxerit illam vsurpantem esse de medio tollendum, ac domum illius vastandam: vt pudere nos debeat, qui non vt veri & germani filij Dei, sed vt spurij & nothi, in iniurijs nostris impatientissimi, & in Dei iniurijs patientissimi inuenimur; negligentes corrigere blasphemares, quâdo iuxta regulas Christianæ charitatis ac fraternæ correctionis, præscriptumq; prudentiæ ac discretionis, id possumus: qui ne quidem canem nostrum ab aliquo percuti patienter, æquanimiterque ferremus.

201. Cæterum quamuis teneri possit cum Caiet. 2. 2. quæst. 13. art. 1. & in verbo blasphemia, omnes blasphemias malitiam habere vnus speciei, sicut habent omnia periuria, & omnes hæreses: quia tamen in indiuiduo talis malitia ex circumstantiis incrementum capere potest, etiam in infinitum, non modo mutando speciem sed etiam intra eandem: sic faciendæ est confessio de illa, vt simul exprimantur circumstantiæ quibus aggravatur in infinitum, quantumcunq; non mutent speciem: quandoquidem earum quoque notitia necessaria est, vt Confessarius sufficienter cognoscat statum sibi confitentis. Sic quia quo maius est malum, quod affirmatur de Deo, aut maius bonum quod negatur de eo blasphemando, maior est blasphemia: apertendum est tunc tale incrementum, quando Confessarius non intelligeret alioqui plene statum confitentis. Quam ob causam declarandum est, an prolata sit in Deum proxime, an in Christum, vt hominem; an in beatissimam Virginem, an in alios Sanctos: præsertim cum blasphemia sit eo grauior, quo dignior est persona quæ blasphematur: atq; blasphemia in Sanctos iniuriosa sit, non modo Deo sed etiam Sanctis ipsis: quod est, blasphemiam in Deum, coniunctam esse maledictioni creaturæ, dignissimæ honore diuino, hyperdulix aut dulix.

QVÆSTIO IV.

Quenam sint pœnæ blasphemantis.

202. Ad hanc respondetur in iure canonico aduersus blasphemos plures pœnas esse constitutas. Nam ex 22. q. 1. cap. Si quis Clericus: blasphemus iubetur deponi, & laicus anathematizari; & ex cap. 2. De maledicis, blasphemus debuit agere pœnitentiam per septem dies dominicas: ac in Concil. Lateran. sess. 9. sub Leone 10. statuuntur graues pœnæ in blasphemantes. Quæ tamen non habent locum in foro conscientix, sed tantum in externo: in quo necesse vsu receptas, notat Fumus in Armilla, verbo blasphemia, num. 5. Quod ex eodem referens Suarez in citato lib. 1. cap. 7. nu. 2. in seq. n. 3. idem tradit de nouis constitutionibus Iulij tertij, & Pij quinti contra blasphemos.

Iure autem ciuili blasphemantes plectuntur capite, vt habetur ex Authentica, Vt non luxurientur contra naturam §. Omnibus hominibus Collat. 6. De qua re, quæ non est institui nostri propria, differentes authores citat Suarez in fine memorati cap. 7. Adde quod ipsi etiam Turcæ alioqui impij, dicantur grauissime punire blasphemantes

Deum, Christum, & B. Virginem. Certe ut cetera omit- tam D. Paulus in priore ad Timoth. cap. 1. Hymenæum & Alexandrum blasphemos, docet tradendos Sathanæ. Deus quoque ipsemet punit blasphemos, non solum pœna æterna in inferno, verum etiam temporali in hoc mundo: ut vel sic incipiant prægustare supplicia quibus sunt desti- nati. Qua de re extat notabile exemplum apud D. Gre- gor. lib. 4. dialog. cap. 28. de puero quinquenni blasphe- mo, à dæmone extincto in sinu patris. Extant & alia duo apud D. Bernardum in vita S. Malachie.

Ceterum licet gravissimum sit blasphemie peccatum: tamen absolutio illius non est referuata de iure commu- ni, ut Suarez quoque obseruat in citat. nu. 2. De iure vero speciali, vel de particulari consuetudine vel statuto Syno- dali, referuata est in nonnullis locis.

203.

Restat monendum antequam finem huic capiti impo- namus, ad blasphemiam pertinere: *ideog. peccatum esse mor- tale suo genere, ut Deo, & Sanctis maledicere; sic & creatu- ræ cuiuscumque, siue rationali, siue irrationali ut creatura Dei est, prout notat Caietan. in summula verbo Maledic- tio.* Vbi etiam habet maledicere creaturæ secundum se, & non in ordine ad Deum: si quidem creatura sit rationalis, puta homo, peccatum esse mortale, si maledictio seu imprecatio mali, sic fiat ut deliberata voluntate desideretur idem malum ei euenire, ipsumque sit graue, ut mors, infamia, damnium rerum, infirmitas, exilium: quia tale desiderium repugnat notabiliter charitati debitæ proximo. Quod tamen iustificari potest, ut idem addit, si talia desiderantur proximo ut iusticia Dei aut reipub. suum locum habeat: quia lætabitur iustus cum viderit vindictam: vel ut ipse ea ratione correptus, reducatur ad sanam men- tem: aut saltem reuocetur ab oppressione bonorum. Excusari quoque potest à mortali ex paruitate materiæ, seu quod leue sit malum quod desideratur.

Quod si creatura cui maledicuntur sit irrationalis: distin- ctione vtendum est ex eodem ibidem. Tribus enim mo- dis fieri potest maledictio creaturarum irrationalium in se: primo, quatenus sunt alicuius hominis, quem is qui maledicit odio prosequitur: in eoq; casu peccatum est mor- tale maledicere: nisi indeliberatio vel materiæ leuitas excuset. Nam id quoque est contra charitatem proximo debi- tam. Secundo, fieri potest ut eadem res maledicantur simpliciter, in seque spectatæ, vel quatenus ipsa nocent, vel non obtemperant nobis: ut cum rustici maledicunt suis iumentis: tuncque maledictio peccatum est solum veniale. Quod quidem à Caiet. ipso dictum, approbat. Nau. in Ench. cap. 12. num. 86. Ratioque est, quia tunc censetur tantummodo verbum otiosum & vanum. Postremo fieri potest ut iisdem rebus maledicatur, prout nobis aliquod spirituale nocumentum adferunt, saltem per accidens; quo modo Iob, ut in cap. 3. libri ipsius refertur, dei naturitatis suæ maledixit: propter peccatum scilicet originale, & alia in- commoda inde secuta.

TRACTATUS III.

De voto.

E hac materia tractatur in iure canonico, 17. & 27. vtrobiq; quæst. 1. & in aliis eiusdem iuris partibus, titulo De voto & voti redemptio- ne. Aguntq; Theologi tum cum Magistro in lib. 2. senten. distinct. 38. tum cum D. Thoma 2. 2. q. 88. & Summularij in Verbo votum, multiq; alij quorum in sequentibus fiet mentio cum res exegerit. Late autè inter ceteros eam persequatur Nauar. in Enchir. cap. 12. à n. 24. ad 81. & in consilijs, tit. De voto & voti redemptione: Sotus in toto lib. 7. De iust. & iure Azor in 1. parte Moral. Institutionum lib. 11. cap. 12. & sequentibus. Latissime omnium Suarez in opere de religione tractatu sexto sex libris prolixis distincto: apud què & apud Thomam Sanchez in opere Morali lib. 4. complectente 56. capita, relinquemus multa, præsertim quæ speculationis scho- lasticæ fuerint, videnda ab eo cui libuerit: contenti confide-

ratione eorum de quibus oportet instructum esse Confes- sarium ad iudicandum de peccatis, quæ contra voti san- ctitatem & obligationem committi possunt. Considera- bimus ergo primo, voti definitionem. Secundo, diuisionem. Tertio, peccatum quod committitur illius violatio- ne. Quarto materiam, seu id de quo fieri debet votum. Quinto, spectantia ad votum ex parte vouentis. Sexto, impedimenta, quæ cum occurrunt circa votorum execu- tionem, ab ea excusant. Septimo, voti irriuationem. Octa- uo, eiusdem dispensationem, & nono, commutationem.

CAPVT XV.

De definitione voti.

SVM MARI VM.

- 204. Definitio voti; & quæ promissio ad illius naturam spectet.
- 205. Debet esse deliberata.
- 206. Debet esse cum proposito promittendi seque obligandi.
- 207. Quatenus requiratur ut sit cum proposito implendi promissum.
- 208. Quod propositum absolutum facienti alicui in honorem Dei, non sufficiat ad votum nisi firmiter promissione.
- 209. Notanda, quibus solus possunt, quæ obiciuntur in contra- rium.
- 210. Qui solum proposuit aliquid facere in Dei honorem, quate- nus possit sententiam mutare sine peccato.
- 211. Ad voti essentiam non est necessarium, ut promissio sit cum traditione.
- 212. Quod soli Deo fiat votum.
- 213. Votens Sanctus, quomodo voueat Deo.
- 214. Quomodo accipiendum sit votum fieri de bono.

ARTIS voti definitiones referuntur à Palud. in 4. distinct. 38. q. 1. & à Syluest. in verbo Votum 1. in principio. Inter ceteras autem placet illa Caiet. verbo Votum in principio; quod sit promissio facta Deo de bono: Promissionem autem intellige, non modo eam quæ fit cum stipulatione, hoc est, præmissa in- terrogatione, & secuta responsione, ut cum dicitur alicui, Promittis hoc: & ille affirmat, sed etiam quæ nude fit: quan- tumvis non sit cum fidei interpositione: dicens scilicet, in bona fide promissum seruabo: nec iuramento firmata sit, prout notat Richar. in 4. distinct. 38. art. 3. q. 3. Adde sufficere etiam pure mentalem ex D. Thoma 2. 2. q. 88. art. 1. Palud. in citata quæst. 1. distinct. 3. in fine. D. Anton. 2. partit. 1. cap. 2. in principio, Nauar. in memorato nu. 24. & Soto lib. 7. De iust. & iure quæst. 1. art. 2. Ratioq; est, quia cum votum fiat Deo, qui intuetur & scrutatur corda 1. Reg. 16. ver. 7. & Plal. 7. ver. 10. nihil refert verbisne, an sola mentis cogita- tione promissio fiat. Quanquam, ut ibidem D. Thomas annotat, & post eum Sotus, ad expressam voti firmitatem, adiungi promissioni nonnunquam solent; tum verba quibus excitemur ad mentem eleuandam in Deum: tum aliorum testimonia: ut non solum Dei metus, verum etiam humanus pudor nos firmiores reddat ad voti obseruatio- nem. Imo interdum addi solet scriptura, iuxta cap. Omnes feminae 27. quæst. 1.

Adde vltimus ad votum sufficere posse implicitam promissionem: quæ censetur fieri, dum id agitur, in quo illa continetur inclusa. Exemplum dari potest de recipiente Ordinem sacrum in Ecclesia Latina. Cum enim ex eiusdem Ecclesie institutione, Ordini sacro, solemne votum castitatis sit annexum: ordinatus, etiamsi nō fecerit expref- sam promissionem, adstringitur voto castitatis, eo ipso quod sacrum Ordinem suscepit secundum Latinæ Ec- clesie ritum. Talem vero eiusdem Ecclesie institutionem aduersus nostri temporis hæreticos eam improbantés, bene propugnata qui vult, videre potest apud Bellarmi- num in lib. 1. De membris Ecclesie militantis cap. 18. & quatuor sequentibus.

Ceterum promissio ad voti essentiam spectans, debet esse plene deliberata, seu facta cum plena rationis aduer- tentia, ad id quod promittitur. Circa quod aduertendum est, quod Lellius De iust. & iure lib. 3. cap. 40. num. 2. ali- quot citatis, notat: Doctores communiter id ita accipere,